ten kristalliseren, werd de calciet gevangen door de kwarts.
Bij de geode van foto G zijn de zwartwitte banden lagen calcedoon en sideriet. Ten gevolge van de belichting zijn de doorzichtige kwartskristallen hier zwart gekleurd. Op deze laatste generatie kwartskristallen staat ook hier een calcietkristal, dat slechts aan twee zijden begrensd wordt door kwarts. Hier lijkt het er op, dat de calciet-vormende oplossing de laatste mineraalafscheiding in de geode heeft teweeggebracht.

Zo heeft iedere geode zijn eigen kristallisatie-geschiedenis. Bij het zoeken naar mineralen en geoden rond Idar-Oberstein komt men vaak tegenover minder goed oplosbare geologische problemen te staan. De gesteenten en de door ons begeerde geoden vragen om een grotere attentie dan om alleen uitgehakt te worden en daarna in een kast gelegd.

G afgebeeld gedeelte 3 x 3 cm

OP STENENJACHT IN IDAR-OBERSTEIN

door J. Kaptijn

De belangrijkste vindplaatsen in de omgeving van het Mekka der stenen

In Idar-Oberstein, stad van edelstenen en sieraden, fantastisch gelegen in het dal van de Nahe, zal menige stenenzoeker zijn eerste echt waardevolle handstukken zelf uit de berg gehakt hebben. Na in ons mineraalloze landje moeizaam wat zwerfkeien geraapt te hebben, is Idar toch meestal voor ons wel de plaats om onze kollektie met écht kristalwerk aan te vullen. Op de aan de rand van de stad gelegen Steinkaulenberg heeft men al sinds eeuwen "edele stenen" gevonden. Door deze mineralenrijkdom is Idar sinds lange tijd het wereldcentrum van slijpers en handelaren. Ook voor ons verzamelaars is deze stad nu nog van veel betekenis, mits men de juiste plaatsen weet te vinden. Om uw stenenjacht suksesvol te doen verlopen hebben we de voornaamste vindplaatsen voor u verzameld. Een aanbevolen boekwerkje hierbij is de Hunsrückführer No. 13.

Als eerste vindplaats dan de reeds genoemde
1 Steinkaulenberg,[x]) een sinds zeer oude tijden bekende agaatvindplaats.
Vanuit Idar neemt u de weg naar Birkenfeld. Vlak voor we het stadsdeel Algenrodt bereiken slaan we bij de Strassburg-kazerne rechtsaf tot het Amerikaanse woonoord. Vandaar lopen we een naar links afbuigende weg af en na een klein kwartiertje bereiken we de steenkuilenberg. In het noordwesten, waar de naar de Siesbach stromende Gaulsbach loopt, bevinden zich de agaatgroeven. Het is een uitgebreid kompleks van gangen en schachten, die soms meer dan een kilometer de berg inlopen. Sommige gangen zijn niet afgesloten en op eigen risiko te betreden. Een goede verlichting en niet te vergeten een stevige klos touw om de terugweg aan te geven zijn noodzakelijk. Denk vooral om de diepe, vaak met water gevulde kuilen!
Ook nu nog kunt u hier agaat, jaspis, calciet, kwarts, goethiet etc. vinden. Er is ook nog een vindplaats beneden bij de kazerne te vinden,
2 Siedburg am Saarring geheten.

3 Een welbekende vindplaats is ook de groeve Setz, halfweg Idar-Tiefenstein. Hij ligt achter de historische Weiherschleife, een door een waterrad aangedreven slijperij, waar als vroeger, liggend geslepen wordt. Naast de in de richting Tiefenstein gelegen Opelgarage, voert een weg omhoog naar de groeve Setz, welke alleen na werktijd te betreden is. Let goed op want de groeve is zeer gevaarlijk!! Vooral de puinhellingen liggen erg los. Het minste wat we kunnen doen is een plastic veiligheidshelm te dragen en vooral stevige schoenen. Het is zeker geen plaats voor kinderen. Zware hamers (mokers) en beitels zijn nodig, want de vaak prachtige geoden zitten in een zeer vaste en harde steensoort.

4 Vooral mooie jaspis wordt gevonden bij de Wäschertskaulen, gelegen, vanuit Idar gezien, iets voorbij Sportplatz Haag tot aan het zgn. Hundehaus. Vandaar te voet ongeveer 300 m de berg op en de "Wasserbehalter" links laten liggen. Hier liggen jaspis en vaak heldere kwartskristallen op de velden rechts van de weg. Trap vooral de gewassen niet plat. Ziet u ergens mensen op de velden, vraag dan permissie, al of niet voorafgegaan door een Hollandse sigaar.

5 Minder goede vindplaatsen zijn de velden rondom
6 sportveld Haag en de wat verder gelegen Finkenberg.

7 In Vollmersbach is een groeve, welke met de auto te bereiken is, maar de vondsten zijn daar de laatste jaren heel miniem.

---

x) de nummers in dit artikel corresponderen met die op de topografische kaart van pag. 10.

---

8 Langs de weg naar Göttschied, vooral waar graafwerkzaamheden verricht worden, worden agaatknollen met amethyst gevonden.

9 Ook op de Göttschieder Heide worden mooie agaten gevonden. Hoe de vangst zal zijn, hangt geheel van uw speurzin en oog voor het landschap af. Stap vaak uit de auto en wandel zo maar wat rond en bekijk elke "aardappel"die op de grond ligt! Geoden zien er aan de buitenkant zeer onooglijk uit en verraden uiterlijk niets van hun inwendige kristallenrijkdom.

10 Gefallenen Felsen (tussen Oberstein en Nahbollenbach) en Friedhof Almerich zijn vindplaatsen voor agaat.

11 In het bovenste deel van het Hasbachtal, langs de weg naar Hammerstein, wordt o.a. violette agaat gevonden.

12 Auf der Hohl (vroegere koperwinning) op de Volkesberg, is een oude vindplaats, waar ook nu nog wel leuke dingen gevonden worden.

13 Op de zuidhelling van de Klotzberg wordt agaat, kalkporfiriet, zeoliet, harmotoom, bariet en chabasiet gevonden. We rijden langs de steil kronkelende weg de Klotzberg op, richting Algenrodt, gaan langs de kazerne tot ongeveer 300 m voorbij het voetbalveld een nieuwe straat
14 in, die in de richting van Enzweiler gaat. Rechts van deze weg vinden we agaat op het legeroefenterrein.

15 In het gebied om Baumholder vinden we agaat etc. in diverse groeven.

Voornamelijk zuid-oost van een lijn getrokken
16 tussen Idar en Heimbach, o.a. te Ausweiler,
17 Kronweiler, Nohen, Reichweiler en Heimbacher-
18 hof liggen de agaten op de velden.
19 Deze vindplaatsen zijn met hulp van de plaatselijke bevolking vrij gemakkelijk te vinden. Onze ervaring is, dat we uit deze kontakten steeds weer nieuwe vindplaatsen te weten komen. Dit is heel belangrijk, omdat b.v. de agaat in kleur- en lijnenspel zeer wisselt per vindplaats. En dat, terwijl de vindplaatsen soms dicht bij elkaar gelegen zijn.

Pyrolusiet en koperglans worden gevonden in een
20 groeve vlak bij de Sonnenberger Tunnel.

21 In de bariet-groeve Clarashall tussen Ruschberg en Baumholder worden zinnaber en kwarts gevonden.

Tussen Ruschberg en Reichenbach bij de Gerichtmannsmühle, vanwaar een veldweg omhoog gaat,
22 wordt porfiriet met malachietaders gevonden.

23 Het gebied zuid-west van Nohfelden is rijk aan
24 agaat. Noordelijk van Nohfelden ijzerertsen.

25 Weisselberg bij Oberkirchen: op de noord-oostelijke helling jaspis en jaspagaat, waarin soms zgn. hydrohematiet.

18
26 Rondom de plaatsjes Reichweiler, Eckersweiler
27 en Freisen op de velden en in ontsluitingen: agaten, waarin calciet en goethiet-naalden.

Tussen Reichweiler en Eckersweiler in een porfiergroeve o.a. grafiet.

28 Uraanertsen in de groeve bij Ellweiler ten zuiden van Birkenfeld. Hier zijn ook mooie dendrieten te vinden.

Malachiet en azuriet in het district Kupferlocher bij Veitsrodt en aan de weg van de Wäscherts-
29 kaulen over de Eisenhübel naar Veitsrodt.

Als laatste mineralenvindplaats de overbekende
30 groeven van Juchem, gelegen in het Fischbachtal links van de weg (2 stuks) tussen Niederwörresbach en Fischbach.
Als er pas "gesprongen" is worden er in de tweede groeve prachtige geoden gevonden, welke soms heel los in het gesteente zitten. Het betreden van de groeve is op straffe van 150 DM verboden. U kunt aan het eind van de werkdag vergunning vragen aan de baas in het kantoortje onder aan de weg. Meestal lukt dit wel. Alleen als er weer eens een ernstig ongeluk is gebeurd stuit het op moeilijkheden. U kunt met de auto in de groeve rijden tot op het bovenste plateau, maar beter kunt u de wagen beneden laten staan. Deze groeve is zeer gevaarlijk vanwege vallend gesteente en losse puinhellingen. Er gebeuren dan ook vele zeer ernstige ongelukken!

31 In de afvalhopen van leisteengroeven bij Bundenbach zijn misschien nog interessante fossielvondsten te doen. Zie hiervoor het artikel over Bundenbach in dit GEA-nummer.

Enkele algemene waarschuwingen:

- Het betreden van groeven is op eigen risiko. Uw verzekering dekt vaak de medische kosten niet bij eventuele ongelukken.
- Draag een veiligheidshelm.
- Draag stevige schoenen.
- Klim niet op puinhellingen en let op mensen die boven u hakken. U komt niet snel genoeg weg als er puin valt.
- Neem uw donateurskaart mee en toon hem als de Polizei lastig is. Wellicht helpt het!
- Neem zeer stevig gereedschap mee. Een geologische hamer is echt te licht!
- Neem voldoende snelverbanden mee.
- Laat uw kinderen buiten de groeve.

Bovenstaande opsomming van vindplaatsen is bij lange na niet volledig en geeft geen garantie voor eventuele vondsten, daar deze per jaar en per vindplaats sterk variëren.

Rest mij om u veel geluk en veel voorzichtigheid te wensen op uw toekomstige tochten naar Idar.